

Jullie horen over vluchtelingen, mensen die uit landen waar vreselijke dingen gebeuren wegvluchten naar andere landen waar ze veiligheid en vrede hopen te vinden.

Nu ga ik jullie een verhaal vertellen over een Nederlands vluchtelingenkind.

Het verhaal speelt zich af hier in Nederland in de 2^e W.O. dus ruim 50 jaar geleden.

Robbie werd in mrt '43 geboren in A'dam.

Natuurlijk waren zijn vader Maurice en zijn moeder Dicky heel erg blij met Robbie, maar tegelijkertijd maakten ze zich ook grote zorgen, want deze lieve baby mocht eigenlijk niet blijven leven. Waarom niet?

Had die dan een gevaarlijke riekte waardoor hij niet oud zou worden? Nee, dat niet.

Hij was goed gerond.

Maar in die tijd was Adolf Hitler de baas in Duitsland en helaas ook in Nederland. En deze Hitler had besloten dat alle Joden in zijn rijk gedood moesten worden; ook lieve Joodse baby's moesten vernietigd worden. en Robbie en zijn ouders waren Joden.

Ze besloten te vluchten uit Arnhem. Uit die stad waren al veel Joden opgepakt en naar concentratiekampen vervoerd.

De ouders van Dicky waren ook gearresteerd en zaten in een huis van bewaring. Ze hadden wat spullen mee mogen nemen en de moeder van Dicky had een waszakje in haar koffer gestopt.

Dat waszakje had ze gemaakt en geborduurd toen ze wist dat haar dochter een baby verwachtte.

Het waszakje werd uit dat huis

van bewaring gesmokkeld en het
pakje was gelukkig goed over
gekomen.

Ik hei net dat Dicky en Maurice
besloten uit a' dam te vluchten.
Naar een ander land?

Nee, dat kon niet, want Hitler
was bijna in heel Europa de baas

Ze konden niet vluchten, ze
moesten onderduiken, d.w.z. ze
moesten onderduiken zich verstoppert
maar dat ging niet zo gemak-
kelijk, want mensen die Joden
hielpen werden daarvoor streng
gestraft - meestal de doodstraf.

Gelukkig konden ze een adres
vinden in Breukelen in een klein
huisje waar een gerin met drie
kinderen woonde! Maar de aan-
wezigheid van de Joden werd
verraden en de S.D. kwam.

Het is een heel groot wonder
geweest dat de onderduikers
toen niet gevonden zijn.

maar ze moesten een ander adres proberen te vinden.

Robbie eerst, want baby's kunnen zichzelf verraden als ze gaan huilen. Een moer uit A'dam vond een adres voor Robbie. Dicky en Maurice wilden dat adres niet weten; dan konden ze het ook niet verraden als ze eens opgepakt en verhoord hadden worden.

Als de oorlog voorbij zou zijn; als er ooit eens een einde zou komen aan al die verschrikkingen als --- dan zou die A'damse mevrouw voor het pleeggezin van Robbie en voor zijn ouders het contact-adres zijn.

Ireselijk je kind te moeten mee-geven aan een vreemde.

Dicky stopte wat kleertjes en babyspullen in het was-takje van oma en toen moesten de ouders afscheid nemen. Hadden ze hun kind ooit teruggehien?

Niet lang daarna moest die A'damse mev. komen vertellen dat er een inval gedaan was op het onderduikadres van Robby. Verscheiden kinderen had men er weggehaald. Robby was bijtijds meegenomen door een onbekende man van wie het adres niet had kunnen achterhalen.

Wat een verdriet, wat een hulpeloosheid! Daarbij kwam nog de spanning dat Dicky en Maurice niet langer in Breukelen konden blijven - maar waarheen?

Gelukkig waren er mensen die de onderduikers hielpen. Er was een adres in Friesland gewonden. Via A'dam hadden Maurice en Dicky naar Friesland gaan.

In A'dam moesten ze een nacht overnachten bij een gezin in de Witte de Wittstraat.

De volgende dag kwam er bericht dat de Duitsers in Friesland veel

arrestaties verricht hadden, ook
op het toekomstig adres van D. en M.
Hus nog maar een paar dagen
wachten. Meneer Rutgers durft
u dat risico gaan? Ja wel,
maar niet te lang: hier is het
ook niet veilig, want de Duitsers
trocken mij. Uiteindelijk is het
er van gekomen dat Dicky en Maurice
daar tot het einde van de oorlog
gebleven zijn. Bij Hennie en Evert
en hun drie kinderen Hanneke,
Herbert en Robert. Ze hebben het
erg moeilijk gehad in de honger-
winter. Dicky en Maurice vertelden
maar niet dat ze een roontje
hadden, dat ze kwijtgeraakt
waren. Er was al vroeg marigheid
Ze waren wel erg gek met het
jongste kind, dat Robert heette.
Jullie zien op t.v. wel eens beel-
den van mensen die honger
lijden. Het is voor jullie denk ik
onvoorstelbaar dat er 52 jaar

geleden mensen in het westen van ons land van de honger stierden.

Vrouwen die sterk genoeg waren gingen op hongertocht. Op de fiets gingen ze naar het platte land en probeerden wat voedsel te krijgen of te kopen.

De laatste winter van de oorlog was een koude winter; de mensen waren slecht gekleed; ze liepen ook nog het risico dat het eten dat ze met veel moeite bij elkaar gescharreld hadden in beslag genomen werd door Duitsers of landwachters.

Hennie ging ook op hongertocht. Het was wel ver weg, maar ze besloot naar Vroomshoop, een dorpje in Overijssel te gaan; daar was haar schoonvader hoofd van een school. Hij zou vast wel aan eten kunnen komen.
En ja hoor, het lukte! De fiets werd bepakt met waardevolle

voedingsmiddelen. Hennie vertelde over de toestand in A'dam; ze vertelde dat ^{soms} ze van suikerbieten eten moest koken; ze vertelde dat ze onderduikers hadden - een jongoods echtpaar - nee geen kinderen.

Na een barre tocht kwam ze met het kostbare eten weer thuis en met verhalen. Bij opa en oma hebben ze onderduikers, ook een goods jongetje, hij heet Robbie. Mijn schoonmoeder vertelt dat het haar kleinzoon Robby is van Evert en Hennie, die bij hen logeert omdat het in A'dam niet zo best is.

In de school naast het meestershuis ritten Duitse soldaten. Niet alle Duitsers zijn slecht; twee van hen komen wel bij opa en oma in huis; Franz en Albert. Ze hebben de familie ook al eens gewaarschuwd dat er een razia

gehouden mochten worden en daar door konden de jongens die gevaar liepen een goede schuilplaats zoeken.
Die soldaten spelen ook weleens met dat rogenaamde kleinkind.

Toen Hennie over Robbie vertelde, vertelden Dicky en Maurice van hun Robbie, van wie ze niets meer wisten.

Eens rijn ze rich in a'dam wild geschrökken. Er stopte een Duitse vrachtauto - gauw iedereen naar de schuilplaats - er wordt gebeld Hennie doet open. Voor de deur twee soldaten. Wij komen uit Vroomshoop, uit de school: hier is wat eten en wij moeten ook de groeten doen van uw zoontje Robbie. Wij kunnen wel zien dat u zijn moeder bent.

In een gerin met opgroeiende kinderen ben je gauw door je voedselvoorraad heen en daarom ging Hennie maar weer op honger.

tocht, weer naar Vroomshoop.
Nou moeten jullie me toch
eens wat meer vertellen over
die Robbie.

Och, wij weten niet veel van hem
Hij komt hoogstwaarschijnlijk
uit A'dam, hij is op verschillende
adressen geweest, 't laatst op een
schip, maar daar waren te veel
rieke kindertjes. Hij groeit hier
leuk op, we zijn allen aal gek
met hem; hij zorgt in deze
angstige tijd voor wat vrolijkheid.
O, ja. het enige, dat we hebben
uit zijn verleden is een wasrakij.

Mag ik dat meenemen?
Dat echtpaar bij ons heeft toch
een kindje, maar we weten
niet of het nog leeft en waar
het is. Maar je kunt ^{nooit} ~~nooit~~
weten, 't zou te moei om waar
te zijn.

Hennie kwam weer thuis met
eten en met verhalen.

Toen ze uitverteld was zei ze tegen Dicky en Maurice: "Vertel ons eens wat meer over jullie baby." Dicky vertelde over de donkere ogen, de zwarte krulletjes, ook over de oma die voor Robbie dat waszakje had gemaakt voor de uitje.

Toen haalde Hennie het kleine geruite waszakje uit haar tas.